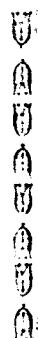


# ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ.

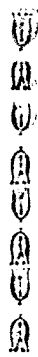
### ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἀνά τὸς ἐπί τοῦ Κράτους  
 κατ' ἔτος δραχ. . . . . 10  
 Ἐξα κατ' . . . . . 6  
 Ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ 16  
 Ἀντὶ τοῦ ἀνακτῆ ἡμετέρου ἐν Κε-  
 λύμας παρὰ τῷ τοπογραφικῷ  
 τοῦ Ἀριστοδήμου ἐν τῇς Ἐπιτρο-  
 χίας παρὰ τοῖς κ. κ. Ταχ. Ἐ-  
 πιστάταις ἐν τῷ ἀποσταθμῷ πα-  
 ρα τοῖς κ. κ. Ἑλλά. Προξένος.



### ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

— 000 —



### ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ

Ἐν τῷ φύλλῳ λεπτά 2  
 Δι' ἐκάστην εἰδοποίησιν ἐκ 10  
 στίχων δραχ. . . . . 3  
 Ἐν τῷ παραρτήματι δικα-  
 στικῶν καταχρῆσεων ἑκάστην  
 στίχον λεπτ. . . . . 6  
 Ἐκάστη εἰδοποίησις κατ' ἀ-  
 ποκοπήν.  
 Τὸ ἀτίμητον πάσης δημοσι-  
 εύσεως εἶναι προπληρωτέον.

### ἉΓΙΟΣ ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ Ε΄.

— 00 —

Πρὸ πενήτηντα ἑνιαυτῶν, τὴν ἁγίαν τοῦ  
 Πάτχα ἡμέραν, ὁ ἐν τῷ Βυζαντικῷ τύραννος Μαχ-  
 μουτῆς ἐπέβη ἐπὶ τῆς ἀρχιεπίσκοπῆς τὸν σεπτὸν τοῦ  
 γένους καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀρχιερόν. ὄχλος δὲ ἄ-  
 γριος Γενιτσαριῶν καὶ Ἰουδαίων παραλαβὼν τὸν  
 νεκρὸν αὐτοῦ ἔσυρε μετὰ φρονιμίας ἐν ταῖς  
 ὁδοῖς καὶ ἐβρίβη κατόπιν ἐν τῇ θαλάσῃ ἄλλ'  
 ὡς τὸν Προφήτην Ἰωνᾶ, διέσωσεν ἡ θεία Πρό-  
 νοια καὶ τὸ ἄρον τοῦ μάρτυρος ἱερέως λεί-  
 ψανον. — Μετὰ πενήτηντα νῦν ἑνιαυτοῦς σηματο-  
 στόλιστον διέρχεται τὸ Βυζαντικὸν τὰ βεῖρα τοῦ  
 Βασπόρου καὶ τῆς Προποντιδος, καὶ μετ' ὑπε-  
 ρηφανίης ἐθιμικῆς φέρου τὸ ἱερόν λείψανον χαιρετᾷ  
 τὴν πόλιν τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς δόξης, ἀκούει  
 τὰς ἐνθουσιώδεις κραυγὰς τῶν Χριστιανῶν αὐτῆς  
 κατοίκων καὶ ἀντιπαρέρχεται μετακομίζει δὲ ὡς  
 ἡ ἱερά ναὸς καὶ ἀναποτίθητι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ τοῦ  
 Ἑλληνισμοῦ πρωτεύουσῃ τὸν ἀτίμητον θησαυρόν.  
 Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε!

Ἡ κοιμωμένη τῆς Ἐλευθερίας πατρίδος, μετὰ  
 τεσσάρων αἰώνων δουλείαν, ἠγέρθη τὸ ἔτος 1821  
 καὶ τῆς ἐγέρσεως αὐτῆς ἔθετο τὰ ἐγκαίρια διὰ  
 μαρτυρίου ἁγίου ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος καὶ οἱ  
 παρ' αὐτῷ ἀρχιερεῖς, Διοκῆσις Καλλιάρχης ὁ

Ἐρέτου, Γρηγόριος ὁ Δέρκων, Ἀθανάσιος ὁ Νι-  
 κομηδίας, Ἰωσήφ ὁ Θεσσαλονίκης, Ἰωαννίκιος ὁ  
 Τουρνάβου καὶ Ἀνδραιοπούλεως Δωρόθεος ὁ  
 Πρώτος.

Τῇ δεκάτῃ Ἀπριλίου τοῦ 1821 σκυθρωπὸν  
 καὶ συνεπῶδες ἀέτελλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει  
 τὸ Πάτχα ὁ Οὐρανὸς ἦτο μέλας, βροταὶ τρομα-  
 κτικαὶ καὶ ἀτραπακὶ διέσχισον τὸν οὐρανόν καὶ ἡ  
 φύσις αὐτῆ ἀγρία προανήγγειλεν, ὅτι ἀπαίσιον ἐ-  
 μέλλε νὰ τελεσθῆ ἀποιοργήματα τὴν ἡμέραν ἐ-  
 κείνην τῆς Λαμπρᾶς τῶν Χριστιανῶν πανηγύρε-  
 ως. — Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ἠγέρθη εἰς ὄρθρον  
 βαλὼν καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πιστοῦ  
 αὐτοῦ διακόνου Γαβριὴλ κατέβη εἰς τὸν ναόν  
 καὶ ἀνέβη τὸν ὄρθρον τῶν Χρυσοτόμων.  
 Κατηρεῖς καὶ ἀλαλοὶ ἦσαν οἱ ἐν τῷ ναῷ Χρι-  
 στιανοί. Ὁ δὲ Ποιμενάρχης ὑπὸ μεγίστης ἐφαί-  
 νετο κατεπληρωμένος μελαγχολίας. — Ὁ Γρηγό-  
 ριος εἶχε τότε συμπληρωμένον τὸ ἑβδομηκοντὸν  
 πέμπτον τῆς ἡλικίας ἔτος. ἦτο δὲ τὸ ἀνάστημα  
 μέτριον, τὴν ὄψιν μελαψὸς, τὸ πρόσωπον ἰσχνὸς  
 μετὰ χαρακτήρας ζωηροῦς καὶ πλήρεις ἐκφράσεως,  
 τὰς τρίχας εἶχε φαρὰς, τὸν πώγωνά ἀραιὸν καὶ  
 μαλλίων μικρὸν, τὴν στάσιν μεγαλοτραπῆ καὶ σε-  
 μνὴν ἐν ταυτῷ καὶ ἔφερε μετὰ σπαίρας ἀγιοσύ-  
 νης τὸ ἄχραντον τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας περί-

βλημα. — Τὴν θείαν τῆς ἀναστάσεως λειτουργίαν ἐτέλεσε, (καί τοι ὑπὸ βαρβαλγοῦς προαισθησεως κατεχόμενος) μετ' ἀγγελικῆς ἀπαθείας καὶ σεμνότητος· καί, ὅτε ὑψώσας τὴν ποιμενικὴν αὐτοῦ βιάδον ἀνέκραξεν « Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ » καὶ ἠκούσθη συνάμα ὁμόφωνος ψυθιρισμὸς ἐν ταῖς τάξεσι τῶν πιστῶν « Ἀναστήτω τὸ γένος, ἀναστήτω ὁ Χριστιανισμὸς » νέα ζωὴ ἐφάνη, ὅτι ἐλάμπρυνε τὴν εὐσιογνωμίαν τοῦ Ἱεράρχου. Ἐμνήσθη τῶν θαυμασιῶν τοῦ Κυρίου « ὧν ἐποίησε τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ », καὶ νέον πνεῦμα φωτὸς καὶ ἐλπίδος κατέσχε τὴν διάνοιάν του καὶ ἐλάμπρυνε τὸ πρόσωπον. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς θείας τελετῆς ἐπανήλθεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ἐδέχετο ἐπιτιθέεις τῶν Χριστιανῶν, ὅτε Ἰζοχαντάριδες τοῦ μεγάλου Βασιλέως, τῆ διαταγῆ τοῦ ἐκ τῆς κραυγῆς τῶν Χαρεμίων ἐγεθρόντος Μαχμούτη, ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ ἀποτόμως, τὸν συνέλαβον καὶ δέσαντες βαρβάρως τὸν ὠδήγησαν εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ Βοσταντζῆ.

Ὀλίγας ὥρας μόνον ἐκρατήθη ἐν τῇ εἰρκτῇ ὁ γέρον Ἱεράρχης. Ὀλίγαι ὥραι παρήλθον καὶ (ὡς λέγει εἰς τῶν συγγραφέων) τὰ χρονικὰ τῆς ἀτελευτήτου τοῦ Μωάμεθ βασιλείας ἐστιγγραπίσθησαν μὲ ὅ,τι ἡ φιλοανθρωπία ἔχει πονετικώτερον μὲ ὅ,τι ὁ βαρβαρισμὸς ἀποτροπαιότατον!

Ὁ Γέρον Πατριάρχης καθηρέθη τῆς ἀρχῆς καὶ ὠδήγηθη εἰς τὴν ἀγχόνην.

Ἡ μεσαία τοῦ Πατριαρχείου θύρα ὑπῆρξεν ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν βωμὸς τοῦ μάρτυρος Γρηγορίου. Ἦτον ὀρθωγόνιος καὶ εἰς τὴν ὀριζόντιον δοκὸν αὐτῆς ἐπέβηκεν ἀγκυστρον διὰ τὸν ὀλέθριον θρόνον. Τὸ ἀγκυστρον τοῦτο ἐσώζετο ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ μετὰ φρίκης ἀπὸ τῶν Χριστιανῶν ἐδεικνύετο.

Αἱ ματόφυρτος, βακώδης καὶ δεδεμένος ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ διατηρῶν ἡρεμον καὶ ὑψηλὸν τὸ φρόνημα καὶ ἡγεμονικὴν τὴν στάσιν, μετεφέρθη εἰς τὸν τόπον τοῦ σκληροῦ μαρτυρίου ἐκεῖνος, ὅστις τρεῖς τὸν ὑψηλὸν τῶν Ἰγνατίων ἀνέβη θρόνον.

Ἄμα διεδόθη ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐμελλε ν' ἀπρηγχομισθῆ αἱ ἀγναιαὶ καὶ πλατεῖαι ἔχον πληρωθῆ Γενιτσάρων καὶ ὄχλου Ἰουδαϊκοῦ

καὶ Ὀθωμανικοῦ, ἐπιδεικνύοντος ἀγρίαν καὶ ἀποστροφικωτάτην χαράν.

Δύο ἦσαν οἱ δῆμιοι τοῦ Γρηγορίου, ἓ εἰς ὑψηλὸς Αἰθιώψ καὶ ὁ ἕτερος λευκὸς Ἀχμέτης καλούμενος. Ἀπασαν σχεδὸν τὴν ἀπαίσιον ἐργασίαν ἐξετέλεσεν ὁ μαῦρος. Ἐδράξατο ἀγρίως ἐκ τοῦ πώγωνος τὸν γεραρὸν Πατριάρχην, ἐβρίφη κατὰ γῆς μὲ γλευασμὸν τὸ Καλυμαύριόν του καὶ διεπέρασεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ τὸ διέθριον σχοινίον. — Ἡ γαλήνη τοῦ Ἱεράρχου διετρήθη μέγχοι τέλους. Ὑψῶν τὰ βλέμματα αὐτοῦ πρὸς τὸν Οὐρανὸν « Σῶσον, ἀνάστησον Θεέ μου! τὴν Ἑλλάδα καὶ συγχώρησον τοὺς δημίους μου! » ἐπρόφερε διὰ τελευταίαν φορὰν, καὶ τότε οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐβολώθησαν ἀπὸ δάκρυα, ἀλλ' ἡ φοβερὰ ἀγχόνη ἀπέσθεσε τούτους διὰ παντός!! (Βουκεβίλ βιβλ. 5. κεφ. 1. Γκόρδων Τομ. Α. σελ. 187. Τρικ. κλπ.)

Τοιοῦτον ὑπῆρξε κατὰ τὴν δεκάτην ἀπριλίου τοῦ 1821 τὸ μαρτυρικὸν τέλος Γρηγορίου τοῦ τοῦ Εἰ. Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως 286ῶ ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὅστις πρῶτος ἐκήρυξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἤγειρε τὸν θρόνον τῆς παναρχαίας ταύτης μητροπέλειως.

Ὁ βάρβαρος ὄχλος τῶν Ἰουδαίων καὶ ἀγχομιστῶν παρέλαβε τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος, τὸ ἔσυρεν ἀγρίως εἰς τὰς ἀγναιὰς τὸ ἐκακοποίησε πολλαχῶς καὶ τὸ ἐβρίφεν ἀκολούθως εἰς τὴν θάλασσαν, ἧς τὰ κύματα φιλοανθρωπότερα τῶν ἀνθρωπομόρφων διωκτῶν διεφύλαξαν αὐτό. Οἱ ναῦται τοῦ Κεραλήνος πλοιάρχου Μακρῆ-Σκλάβου εἶχον σπρμειώσει τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, εἰς ὃ οἱ βάρβαροι ἐβύθισαν τὸ ἱερόν λείψανον ἐρευνητάντες δ' ἀνεῦρον τοῦτο καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὸ πλοῖον, ὅπερ ἀπέπλευσεν εἰς Ὀδησσόν. Ὁ Κύριος Βουκεβίλ διηγούμενος τὸ γεγονός τοῦτο (βιβλ. 5. κεφ. 3. σελ. 67) προστίθησιν ὅτι εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Μακρῆ Σκλάβου εἶχε καταφύγει καὶ ὁ διάκονος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῶν Πατριαρχείων Πατίου, ὅστις πρῶτος ἀνεγνώρισε τὸ ἅγιον σῶμα. — Ἀναχθὲν τὸ λείψανον τοῦ ἐθνομάρτυρος εἰς Ὀδησσὸν ἐτάφη πομπωδῶς. Ὁ δὲ γεραρὸς Οἰκονόμος ἐξερώνησε τὸν πανηγυρικόν, ποιήσας καὶ τέσσαρα ἐπιτύμβια.

Οἱ φονεῖς τοῦ Γρηγορίου θέσαντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸν τε εβίβηλον τῶν μαρτύρων στέφανον ἐδομηιούργησαν συνάμα τὸ σκληρότερον τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐπεισόδιον.

Ὡς θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου Κύριε. Σὺ ἔγνωσ πάντα τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα !!

Σημ. Προτεχωῶς θέλομεν δημοσιεύσει συμπληροῦντες τὰ ἀνωτέρω σύντομον βιογραφίαν τοῦ ἐθνομάρτυρος, χάριν τῶν συνδρομ. τοῦ Ἀριστοδήμου.

### ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ.

Ἡ κλήρωσις τῶν κατὰ τὸν Βουλ. νόμον ἐπιτροπῶν τοῦ Δήμου Ἰθάκης ἐγένετο ἐπὶ τῇ θάψει καταλόγου δολικῶς καὶ κούρα διασκευασθέντος καὶ διαβιβασθέντος διὰ τῆς διοικήσεως καὶ ἐν μεγίστη ταχύτητι ἐκ δόλου ἢ κούρατος ἀνευ διορθώσεως τινὸς εἰς τὸν Πρόεδρον. Ἡ κοινωνία εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς τοιαύτης θρασυτήτος καὶ τοῦ δόλου συνεταράχθη, ἡ διοίκησις κήρωσε τὰς προ τῆς κληρώσεως πράξεις, καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς κατὰ πρόκλησιν αὐτῆς ὡς ἀντιπροσωπεύων τὴν πολιτείαν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἐξήτησε τὴν ἀκύρωσιν ἢ ἀνάκλησιν τῆς κληρώσεως, ἥτις παρεῖχεν ὑπαρξιν εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ ὠφελήματα εἰς τοὺς ἐγκληματούχους, καὶ οἱ ἀδικούμενοι παρενήθησαν εἰς τὴν δίκην.

Τὸ Δικαστήριον δεχόμενον τὸ πλαστὸν καὶ εἰκονικὸν τῶν πρὸ τῆς κληρώσεως πράξεων ἀπέρριψε τὴν αἰτησιν λόγῳ ὅτι ἡ κλήρωσις δὲν φέρει ἐν ἐαυτῇ τὸ πλημμελὲς δεχθὲν συγχρόνως ἀρχὴν, ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων παραστάσεως εἰς ἐφαρμογὴν τῶν νόμων καὶ τὴν προστασίαν τῶν Πολ. δικαιωμάτων, εἰμὴ μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀστυκῶν νόμων.

Οἱ συνένοχοι τοῦ Δημάρχου τοῦ ὁποίου τὸ ἐγκληματικὸν τῶν πράξεων διακηρύχθη δικαστικῶς ἔσπευσαν νὰ διατυμπανίσωσι διαστρέφοντες μετ' ἠδύτητος τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐρμηεῖα εἶναι θρίαμβος τοῦ Δημάρχου μέλλοντος βεβαίως νὰ καρπωθῇ τῶν ὠφελημάτων, ἅτινα προσεδόκα ἐκ τῆς τοιαύτης ἐγκληματικῆς ἐνεργείας.

Δὲν ἐξετάζομεν τὸ ὄρθον ἢ μὴ τῆς ἀποφάσεως, οὐδὲ, θέλομεν διαφωνοῦντες νὰ κατηγορήσωμεν τινὰ, οὐδὲ νὰ μεμφθῶμεν, διὰ τὴν τοιαύτην λύσιν, ἥτις συνεμαγάγει τόσας περιπλοκάς ἐνθαρρυνούσας τὸ ἔγκλημα καὶ καταναγκάζει τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν νὰ τὸ σεβασθῇ, καὶ νὰ τὸ νομιμοποιήσῃ, καὶ ἥτις τέλος ὡς ἀρχὴ καθιερούμενη φέρει εἰς τὴν καταστροφὴν

τῶν θετημῶν καὶ τὴν παραλυσίαν τῆς συνταγματικῆς λειτουργίας. Ἄν ὑποθέτωμεν ὅτι δημοτικὴ ἀρχὴ ἐκ συνενόησεως μετὰ τῆς διοικήσεως διασκευάζει κατάλογον κληροσίων ἐκ προσώπων ἰθακικῶν, καὶ ἐκ τούτων συνίστανται αἱ ἐπιτροπαί, τίνες οἱ δεξόμενοι τὰς ἐστάσεις, ἢ οἱ δικάσοντες αὐτάς; καὶ τίς ἡ διορθωσις, ἂν ἡ διοίκησις δὲν ἔχη δικαίωμα ν' ἀκυρώσῃ τὰς πρὸ τῆς κληρώσεως πράξεις, καὶ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὴν κλήρωσιν, διότι δὲν φέρει ἐν αὐτῇ τὸ πλημμελὲς; Τίς ἡ ἀρχὴ τοῦλάχιστον ἢ δυναμένη νὰ ἀρῇ τὰ διακλύοντα πᾶσαν ἐνεργείαν, ἀφ' οὗ καὶ αἱ δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἡ Βουλὴ αὐτῇ δικάζουσιν ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, ὅταν τοιαῦται φέρωνται ἐνώπιόν των; Λοιπὸν διότι δὲν φέρει ἐν αὐτῇ ἡ κλήρωσις πλημμελὲς καὶ τὸ δικαστήριον δὲν δύναται δι' ἄλλους λόγους ν' ἀκυρώσῃ, πρέπει νὰ σταματήσῃ κανονικὴ ἐνεργεία καὶ νὰ παύσῃ πᾶσα λειτουργία; Δὲν πειθόμεθα ὅτι ὁ νόμος καὶ ὁ ομοθέτης προσέθεντο τὴν κατάργησιν τῶν θετημῶν καὶ τὴν παραλυσίαν τῆς συνταγματικῆς μηχανῆς διὰ τῆς ἀναθέσεως εἰς τὰ δικαστήρια τινῶν ἐκλογικῶν πράξεων, ἀλλὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων, καὶ τὴν κατάπυσιν τοῦ δόλου καὶ τοῦ ἐμπαιγμοῦ τοῦ Νόμου, ὅστις κατέσταψε τὸ παρελθὸν καὶ περιήγαγε τὴν Ἑλλάδα εἰς μυρίας καταστροφὰς καὶ τὸ χεῖλος τοῦ τάρου.

Δὲν δεχόμεθα ὅτι εἶναι θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης καὶ ὠφέλεια τῆς πολιτείας ἢ κύρωσις τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἡ ἀθέτησις τῶν κυρωθεστέρων νόμων τῆς πολιτείας, καὶ ἂν ἡ αὐθεντία σοφῶν ἐπέβαλε σιγήν.

Ἐρηοὶ καὶ ἄγονοι οἱ θέλοντες νὰ ρυθμίζουσι πρὸς τὰς ἐγκληματικὰς βουλήσεις εἰς πλήρωσιν εὐτελῶν πόθων τὰ πράγματα, καὶ νὰ ἀναβιβάσωσι μέχρι τῆς πολιτικῆς τὴν περιστολήν καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐγκλημάτων.

Βεβαίως ἡ ἀτιμωρησία οὐχὶ ἐκλογικῶν, ἀλλὰ καὶ κοινῶν ἐγκλημάτων ληστειῶν καὶ ἄλλων παραπλησιῶν, ἔργων τοῦ Δημάρχου, ὅστις κατ' ἀδελφον εἶναι κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῶν ἐχθρῶν του προτήγαγον αὐτὸν ἐν ταῖς τελευταῖαις ἡμέραις συνεργάτας ἔχων ἀδελφούς καὶ πατέρα νὰ πλαστουργήσῃ μετὰ τὴν ἐν Ἀθῆναις ἀποτυχίαν τὰς ἐκλογικὰς ἐργασίας ἐπὶ τοῦ καταλόγου τοῦ 1871. διαγράφων καὶ ἐγγράφων ἑκατοντάδας ἐκλογέων μετὰ ταχύτητος ἀστραπῆς καὶ ἀνευ αἰσχύνης καὶ φόβου νὰ δεικνύῃ διὰ τῶν ἰδίων πράξεων, ὅτι τὸ πᾶν εἶναι εἰκονικὸν πλαστὸν καὶ ψευδὲς ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης.

Ὅσοι παρευρέθησαν εἰς τὴν προχθεσινὴν συνεδρίασιν δύνανται νὰ μαρτυρήσωσι, ὅτι κατάλογος

οὐ μόνον δὲν ἐξετέθη ἀλλ' οὔτε ὑπῆρχεν ἐν τῷ δη-  
μαρχεῖῳ, καὶ ὅτι εἰς ἀποπλάνησιν τῆς δικαιοσύ-  
νης καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐν τῇ ἀγορότῃ αὐ-  
τῶν εἶχεν ὑποβάλλει ἀντίγραφον παρελθόντων ἐ-  
πῶν, καὶ ὅτι τὸ πᾶν εἶναι πλαστὸν καὶ ψευδές.

Τοιαῦτα εἰπὶ τὰ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας  
ἐν Μεσσηνίᾳ διαπραχθέντα, εἰς κάλυψιν τῶν ὁποίων  
πολλὰ ἐγγράφα σχετικὰ τῆς Νομαρχίας εὐρίσκον-  
ται εἰς χεῖρας τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, παρουσιάζο-  
μενα κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τοιαῦτα εἶναι ἢ διαχει-  
ρισίς ἐν Μεσσηνίᾳ τῆς ἐξουσίας καθ' ἧς καὶ ὑπὲρ ἧς  
κρίθουσι κατὰλογον τῶν ἐκυτῶν συμφερόντων.

Ἀλλὰ αἱ τοιαῦτα κραυγαὶ καὶ δι' ὀργάνων ἀ-  
ναξίων πάσης ἐπισημίας διάστροφαι καὶ ὄχρεις δὲν  
θὰ σώσωσιν μέχρι τέλους τοὺς ἐγκληματίας.

Δὲν ἀγνοοῖς βεβαίως ὅτι ἡμέτεροι ἀ κριθῶσιν ἐκ τῶν Ἀθη-  
ναίων ἐφεσίδων, ὅτι ἡ κριθεὶα τοῦ ἀποδωσαντος Ὑπουργοῦ  
τῶν Ἐξωτερικῶν Χριστοπούλου ἐγένετο ἐκτακτος καὶ πᾶν  
μεγαλοπρεπῆς. Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα ἐπίμηται σὺ  
τῶν Ὁ Προδουρατῶν οἱ ἐν Ἀθήναις διπλωμάται καὶ ὁ  
Πρόεδρος τῆς βουλῆς ἐκράτηεν τὰς τιμὰς τοῦ φερίτρου.  
Ἄπερον δὲ πλῆθος πάσης τάξεως παρεκρούει. Ἐπικί-  
θουσι λόγοι ἐξερωνήϊσον παρὰ τῶν κληρικῶν τοῦ Πανα-  
πιστημίου Κυρίων Κοκκίνοῦ καὶ Σαρκοῦλου καὶ ἐπὶ τοῦ  
πάρου σὺντομον καὶ ἄλλα κατανακτικῶν λόγων παρ' αὐ-  
τοῦ τοῦ Προδουρατοῦ κ. Κομμουνδούρου. Τὸ Ἰουδαῖον  
πῶντο μετακέρουον κατωτέρω, γὰρ τῶν ἀγνωστῶν τοῦ  
« Ἀριστοδήμου » διότι κομμεται ἀπὸ σπάνια καὶ ἀμύκη-  
τα φρεσικὰ κάλια.

Λόγος Α. Κομμουνδούρου.

« Ἀπέπτῃς, ἀγαθὲ καὶ πιστὲ εἴλε. Φίλος πι-  
στός καὶ ἀληθῆς εἶναι μέγιστον δῶρον τοῦ Θεοῦ,  
διὰ τοῦτο καὶ σπάνιον. Ὁ ἀτυχὴς Χριστόπουλος  
ἦτο φίλος μετρίσφρων ἐν ταῖς εὐτυχίαις, ὅτε δὲ  
ὁ χεῖμαρος τῶν συμφροδῶν καὶ τῶν δυστυχημάτων  
τῶν ἀπὸ τῆς τύχης καὶ τῆς μανίας τῶν ἀνθρώπων  
ἐπῆρχετο, ἐπέπεσε τὴν καρτερίαν, τὴν ὑπομονὴν καὶ  
ἐσπῆρῆξεν εἰς τὸ ὀρθὸν διὰ τῶν συνετῶν συμβουλιῶν  
σου. Δὲν θὰ λητμονήσω ποτὲ, εἴλε Χριστόπουλε,  
πολλὰς χρῆσιμους τοῦ βίου μας στιγμάς. « Ἀπέπτῃς  
δυσαναπλήρωτε συνάδελφε, ἀφῆσας λύπην βαθεῖαν  
εἰς τοὺς συναδέλφους σου καὶ κενὸν μέγα. Δὲν θὰ ἔ-  
χωμεν τοῦ λοιποῦ στήριγμα τὰς πεπειραμένας καὶ  
σοφὰς συμβουλάς σου, ἐν δὲ ταῖς δυσκολίαις δὲν θὰ  
ἀνευρίσκωμεν εὐκόλως τὸν μίτον τῆς λύσεως τὸν  
ὁποῖον πολλὰκις σὺ ἐκράτεις.

« Ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου Χριστοπούλου εἶναι  
ζήτημα ἐθνικῆ, δυστύχημα γενικόν. Πλάσμα τῶν ἰ-  
δίων αὐτοῦ ἔργων, ἀνυψώθη εἰς τὸν ὕπατον βαθ-  
μὸν, διότι εἰς τὸ σταδιοδρόμιον τῶν πολιτικῶν ἀ-  
γώνων τὸν ἀνεβίβαζεν ἡ ἀρετὴ καὶ τὰ φῶτα. Τέ-  
χνον τῆς πατρίδος ἀρωπιώμενον εἰς τὴν ὁδὸν καὶ  
θὰ συμμέροντά τῆς, ἀπώλετο δι' αὐτὴν. Ἡ ἐκ-

κληρία ἀπώλεσε τέχνον πεποιθήσεων ἐδραίων καὶ  
ἐλλικρινῶν· οἱ πολιτικαὶ συνάδελφοι, τοῦ ὁποίου  
τὰ φῶτα καὶ ἡ πείρα ἦσαν πολυτίμητα διὰ τοὺς φί-  
λους σου· οἱ δὲ ἀντιπαλοὶ τοι δὲν εἶχον νὰ φοβη-  
θῶσιν οὔτε συκοφαντίας, οὔτε παραμορφώσεις. Δὲν  
ἐζήτηει νὰ ὑψωθῆ ἐν μέτῳ ἐρείπιων ὁ μακαρίτης, οὐ-  
δὲ ἐδέχετο νὰ ταπεινώτῃ τινα διὰ νὰ μείνῃ αὐτὸς  
ὄρθιος Ἡερωμένον διὰ τοὺς πολιτικούς ἐν Ἑλ-  
λάδι, ἔλεγε, εἶναι νὰ ἀδικῶνται ἄς μὴ ἐπιτελιω-  
μεν τὸ κακόν.

« Τὸ βῆμα τῆς βουλῆς ἀπώλεσε ῥήτορα εὐφραδῆ  
καὶ νευρωδῆ. Ἐκάστη λέξις τοῦ ἦτο ἀπόρθημα,  
ἐκάστη δὲ περίοδος διδασκαλία. Ἐπίμα το βῆμα  
τῆς βουλῆς δ' ἐπιμάτο παρ' αὐτοῦ.

« Ἡ πολιτεία ἀπώλεσε πολίτην τίμιον, ἀγαθὸν  
καὶ ἐνάρετον. Ὁ βίος τοῦ Χριστοπούλου δὲν πα-  
ρουσιάζει ἀληθῶς ἀίματα τοίμητρά, ἀλλ' ἐνέργειαν  
ἀρμονικὴν, περαιοτιμένην καὶ ἤρεμον. Δὲν φιλοδόμει  
δι' ἐπίδειξιν, ἀλλὰ διὰ διάρκειαν.

« Χθὲς τὸ πρωὶ, ὅτε ἦλθον, εἴλε Χριστόπουλε,  
εἰς ἐπίσκεψίν σου, ὁ θάνατος ἐπεκλήθητο φανερός  
ἐπὶ τοῦ μετώπου σου. Δὲν τὸ ὑπώπτευες, διότι ἄρα  
τὸ εἶδος τῆς ἀσθεῖας, ἧτις σὲ κατεβέθρωσκεν, εἶ-  
ναι ὑπόουλον, ἧ κατερρόνεις τὸν θάνατον, διότι ἐ-  
γνώριζες κατὰ βάθος τὸν ἀθροωπον; Ἦσο ἦ τυχοῖ.  
Αἱ δυνάμεις σου εἶχον καταπέσει, ἀλλὰ κατέπεσαν  
συγγρόως καὶ τὰ δεσμα τὰ ὁποῖα περιέτριγκον  
τὴν διάνοιάν σου. Τὸ π εἶμα σου εἶχε ὑψωθῆ, ἧ  
δὲ καρδία σου ἐξαγιασθῆ. Μοὶ ὠμίλεις περὶ τῶν  
μεγάλων ζητημάτων τῆς πατρίδος, τῆς Θερακείας,  
καὶ περὶ ἐμοῦ αὐτοῦ. Εἶναι ὀδυηραὶ αἱ σκιμαὶ  
καθ' ἃς ἔχων τὴν ἐνώπιόν του φίλον ἐκτάδην κείμε-  
νον καὶ ἐπιθάνατον, νὰ ἀκούῃ λαλοῦντα περὶ πραγ-  
μάτων μέλλοντος μεγάλου. Ἐζήτηεις παρὰ τὸ σύ-  
νηθες νὰ παραμείνω ἐπὶ πλεόν πλησίον σου, ὡς νὰ  
ἠθῶνεσο ὅτι ἦτο ἡ ἐσχάτη ἡμῶν συνέντευξις. Ἄτε  
χωρίσθην ἀπὸ σοῦ μετὰ στενωχωρίας καὶ θλιψέως.

« Πολλὰ ποτήρια πικρίας καὶ εὐχαριστήσεως ἐ-  
πίομεν ὁμοῦ εἰς τὸν πολυκύμαντον πολιτικὸν βίον  
μας Μοὶ ἐπέρωτο νὰ πῶ μόνος τὸ τελευταῖον  
καὶ νὰ σὲ κλαύσω, εἴλε συνάδελφε καὶ συνεργάτα!  
Ἐπὶ τοῦ προσώπου σου ἐπεκλήθητο αἰείποτε ἡ γαλή-  
νη. Δὲν ἐδειλίασας νὰ ἀτενίσθῃς τὸν θάνατον, διότι,  
πιστός τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐκκλησίας στρατιώτης  
θαρραλέως μέλεις νὰ προστέλῃς ἐνώπιον τοῦ ἀδε-  
καστοῦ κριτοῦ.

« Ἀπέθανες, Χριστόπουλε, ἐν στιγμῇ καθ' ἣν ἡ  
πατρίς σου εἶχε περισσοτέραν τῶν φῶτων σου ἀνά-  
γκην, διότι ἡ πατρίς ἀναπλάττεται καὶ ἀναγεννᾶται  
Ἀπέθανες, ἀλλ' ἡ μνήμη σου οὐδέποτε θὰ ἀποθά-  
νη. τὰ ἔργα σου θὰ μείνωσιν πρὸς αἰωνίαν ἀνάμνη-  
σίν σου. « Αἰωνία σου ἡ μνήμη, εἴλε Χριστόπουλε. »